

ภาษาบาลี ๑ คำ คติธรรมประจำสัปดาห์

“กรุณา – สภาพธรรมที่ยังความทุกข์ของบุคคลอื่นให้หมดไป, กรุณา”

กรุณา เป็นคำภาษาบาลีอ่านว่า กะ - รุ - นา หมายถึง สภาพธรรมที่ดั่งามประการหนึ่งที่ย่อมบำบัดหรือย่อมเบียดเบียน(ซึ่งทุกข์ของผู้อื่น) กล่าวคือย่อมยังทุกข์ของผู้อื่นให้หมดไป เป็นธรรมที่เกิดเพราะเหตุปัจจัย ในที่นี้จะขอกล่าวถึงบุคคลผู้ทรงมีกรุณายิ่งกว่าผู้ใด คือพระสัมมาสัมพุทธเจ้า **ความกรุณาของพระองค์เรียกว่า พระมหากรุณา** พระองค์ทรงมีพระมหากรุณาต่อสัตว์โลกเป็นอย่างยิ่ง โดยคำว่าพระมหากรุณานั้น แสดงถึงความประพฤติเป็นไปของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่เมื่อพระองค์ทรงตรัสรู้สภาพธรรมที่มีจริงทุกอย่างตรงตามความเป็นจริง ถึงความเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงบริสุทธิห่างไกลแสนไกลจากกิเลสโดยประการทั้งปวงแล้ว พระบารมีคุณความดีที่พระองค์ได้ทรงสะสมอบรมมาตั้งแต่เมื่อครั้งที่เป็นพระโพธิสัตว์นั้น ไม่ใช่เพื่อประโยชน์เฉพาะพระองค์แต่เพื่ออนุเคราะห์แก่อุฏลแก่สัตว์โลก ซึ่งเต็มไปด้วยกิเลสอันเป็นเหตุแห่งทุกข์ทุกประการ จึงทรงแสดงพระธรรมประกาศความจริงเพื่อประโยชน์แก่อุฏล ด้วยพระหฤทัยที่ทรงประกอบด้วยพระมหากรุณาโดยที่ไม่มีใครเสมอเหมือน

ข้อความในปรมัตถทีปนี อรรถกถา ขุททกนิกาย อิติวุตตกะ วิตักกสูตร แสดงถึงพระมหากรุณาของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ดังนี้ คือ

พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงเห็นว่า “เราข้ามแล้ว โลกยังไม่ข้าม เราพ้นแล้ว โลกยังไม่พ้น เราฝึกแล้ว โลกยังไม่ฝึก เราสงบแล้ว โลกยังไม่สงบ เราปลอดโปร่งแล้ว โลกยังไม่ปลอดโปร่ง เราดับกิเลสแล้ว โลกยังไม่ดับกิเลส, เราข้ามแล้ว เพื่อให้โลกข้ามบ้าง เราพ้นแล้ว เพื่อให้โลกพ้นบ้าง เราฝึกแล้วเพื่อให้โลกฝึกบ้าง เราสงบแล้ว เพื่อให้โลกสงบบ้าง เราปลอดโปร่งแล้ว เพื่อให้โลกปลอดโปร่งบ้าง เราปรินิพพานแล้ว เพื่อให้ผู้อื่นปรินิพพานบ้าง ดังนี้”

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงเป็นบุคคลผู้เลิศ ผู้ประเสริฐที่สุดในโลก กว่าที่พระองค์จะได้ตรัสรู้นั้น ทรงบำเพ็ญพระบารมี(คุณความดีที่จะทำให้ถึงฝั่งของการดับกิเลส)ในฐานะของพระมหาสัตว์ มาตลอดระยะเวลาสี่อสงไขยแสนกัป ซึ่งเป็นเวลานานมาก เมื่อได้ทรงตรัสรู้แล้ว ก็ทรงมีพระมหากรุณาที่จะแก้อุฏลสัตว์โลกด้วยการทรงแสดงพระธรรมให้ได้เข้าใจความจริง พระมหากรุณาคุณของพระองค์ที่มีต่อสัตว์โลก คือทรงแสดงพระธรรมให้สัตว์โลกได้เข้าใจตามความเป็นจริง จากที่สัตว์โลกเคยเป็นผู้มากไปด้วยกิเลสประการต่างๆ ก็สามารถที่จะขัดเกลากิเลสและดับกิเลสได้ตามลำดับขั้น ด้วยปัญญาอันเกิดจากการได้ฟังพระธรรมที่พระองค์ทรงแสดง จึงเห็นได้ว่าพระบารมีทั้งหมดที่พระองค์ทรงบำเพ็ญมากก็เพื่อที่จะอุปการะแก่อุฏลแก่สัตว์โลก พระองค์จึงมีวาจาสาธุจะ มีคำจริง ทรงแสดงความจริง เพื่อให้

สัตว์โลกผู้ที่ตั้งใจฟังเข้าใจความจริง พระธรรมแต่ละคำมีค่า เพราะทำให้ผู้ได้ฟังรู้ความจริง จากที่เคยถูกปกปิดหุ้มห่อด้วยความไม่รู้มานานแสนนาน ความเข้าใจก็จะค่อยๆ เจริญขึ้นไปตามลำดับ พระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง ควรค่าแก่การศึกษาเป็นอย่างยิ่ง

ถ้ามีความเข้าใจอย่างนี้ จะเห็นพระคุณของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าผู้ทรงตรัสรู้ด้วยพระปัญญาที่สามารถแทงตลอดความจริงของสภาพธรรม ซึ่งคนอื่นไม่สามารถจะรู้ได้ถ้าไม่ได้ฟังพระธรรม เมื่อทรงตรัสรู้แล้ว พระองค์ทรงพิจารณาว่าสัตว์โลกมากไปด้วยความไม่รู้และกิเลสทั้งหลาย ถ้าไม่มีผู้อุปการะเกื้อกูลด้วยการแสดงความจริง ไม่มีทางที่ความเข้าใจถูกเห็นถูกจะเกิดขึ้นเป็นไปได้เลย พระองค์จึงทรงมีพระมหากรุณาเกื้อกูลด้วยการทรงแสดงพระธรรม ทำให้ได้เห็นพระมหากรุณาของพระองค์ ไม่ว่าบุคคลนั้นจะอยู่ไกลแสนไกล แต่ว่าได้สะสมเหตุที่จะให้รู้แจ้งอริยสัจจธรรม ได้รับประโยชน์จากพระธรรม ก็มีพระมหากรุณาที่จะเสด็จไปแสดงพระธรรม โดยที่ไม่คำนึงว่าบุคคลนั้นเป็นใคร อยู่ที่ไหน เมื่อพระองค์สามารถจะช่วยให้เขาพ้นจากความมืดสนิทและกรงกิเลสของสังสารวัฏได้ ก็ทรงมีพระมหากรุณาที่จะทรงแสดงพระธรรมซึ่งเป็นกิจของพระองค์ในแต่ละวัน เพราะฉะนั้นแต่ละคนที่เข้าใจพระธรรมย่อมจะซาบซึ้งในพระมหากรุณาของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วเป็นผู้ที่มั่นคงที่จะรู้ว่ากว่าพระองค์จะทรงตรัสรู้ความจริง ต้องบำเพ็ญพระบารมีมากกว่าบุคคลอื่น และเมื่อได้ทรงตรัสรู้แล้วก็ทรงพระมหากรุณาแสดงพระธรรม ซึ่งพระธรรมที่พระองค์ทรงแสดงนั้น ก็สืบทอดเรื่อยมาในแต่ละยุคแต่ละสมัยจนถึงยุคนี้สมัยนี้ เป็นเหตุให้บุคคลผู้ที่ได้สะสมบุญมาแล้วมีโอกาสที่จะได้ฟังและสะสมความเข้าใจถูกเห็นถูกต่อไป

บุคคลผู้ที่ได้ฟังพระธรรม ศึกษาพระธรรม ด้วยความเคารพรอบคอบ ก็ย่อมจะได้รับประโยชน์จากพระธรรมที่พระองค์ทรงแสดงตามกำลังปัญญาของตนเองซึ่งเป็นการยากมากที่จะได้ฟัง และยากที่จะเข้าใจ แต่สามารถที่จะเข้าใจได้, พระธรรมแต่ละคำซึ่งเกิดจากการตรัสรู้ของพระองค์นั้น ควรค่าแก่การศึกษาเป็นอย่างยิ่ง เมื่อเริ่มฟัง เริ่มศึกษา ความรู้ความเข้าใจก็จะค่อยๆ เจริญขึ้นไปตามลำดับ ความเข้าใจถูกเห็นถูก ก็จะเป็นเครื่องอุปการะเกื้อกูลให้คุณความดีประการต่างๆ เจริญขึ้นในชีวิตประจำวัน สะสมเป็นเหตุที่ดีเป็นที่พึ่งต่อไป

ที่สำคัญยุคนี้สมัยนี้ พระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง ยังมีอยู่ครบถ้วนที่จะทำให้แต่ละคนได้ศึกษาได้เข้าใจถูกต้อง ล้วนแต่เป็นคำที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงด้วยพระองค์เอง จากการที่พระองค์ได้ทรงตรัสรู้ความจริง ไม่ใช่คำของบุคคลอื่นบุคคลใดเลยทั้งสิ้น จึงเป็นโอกาสที่สำคัญที่แต่ละคนจะได้ฟัง ได้ศึกษา สะสมความเข้าใจถูกเห็นถูก เพราะเหตุว่าจะเข้าใจถึงพระคุณของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ ก็ต่อเมื่อได้ฟังพระธรรมที่พระองค์ทรงแสดง มีความเข้าใจถูกเห็นถูกในแต่ละคำที่พระองค์ทรงแสดง ซึ่งเป็นคำจริง เป็นคำอนุเคราะห์เกื้อกูลโดยตลอด.

[ชมรมบ้านธัมมะ มศพ. : www.dhammadhomefellowship.com, โทร ๐๘๑-๘๓๒๐๕๗๗]

